

употреба на зурнаджийска музика. Според информация за 90-те години на XX век, в махалата в Гоце Делчев и в околните *помашки села* се събират пари за наемане на оркестър от съвременни инструменти, който свири на мегдана, за да се веселят и танцуват празнуващите [К.Т., с. 15]. През месеца на пост часът за ядене в някои села от Западните Родопи се оповестява с тъпан (*даул*).

Курбан (Коч) байрям е по-пищно празнуван в сравнение с *Рамазан байрям*. Празниците продължават от три дни до една седмица, като за жертвоприношение се коли мъжко животно – коч или агне. Както *Рамазан байряма*, така и *Курбан байряма* се празнува от турци, *помаци* и “турчеещи се” роми. В *помашките села* се наемат зурнаджийски оркестри, които свирят на общоселски тържества. През последните години сред турчеещите се роми се налагат съвременните оркестри. Свири се танцова музика – предимно *кючеци*.

Зурнаджии от Гоце Делчев правят разлика между свиренето на *Курбан байрям* и другите празници. На *Курбан байрям* няма специални обредни мелодии, не се свирят *журеш* и *кушия*: “На Курбан байрама има музика когато народа излиза. Музика да играят хора. За увеселение. Да се веселят хората” [М.М., с. 48].

Ромите зурнаджии (*турски цигани*) от петричкото село Кавракирово твърдят, че *турските цигани* от Петричко и Санданско не празнуват *байрями*, правят ги “по Гоцеделчевско *помаци*те, към Велинград нататък”. Те са свирили обаче, на *Коч байрям* в Гоцеделчевско и описват своята роля в празнуването: “Казва се Коч Байрям. Курбан на кочове. Ядат и пият, има си и музика. Зурните от къща на къща ходят. Казва се виза. Тая къща там праиш песни, после друга. При *помаци* и при турци сме свирили. И депутат Ахмед Доган даде подаръци. Една биволица беше докарал” [Д.К., 10/2001, с. 7-8]. Кавракировските зурнаджии илюстрират със свирене *помашката музика*, която изпълняват по сватби и *байрями* в Гоцеделчевско. Наричат ги *помашки песни*, *помашки хора* и поясняват, че се играят “само напред” [Л.Ф., 06/2001, с. 4-5]. Музикалната *китка* включва местни македонски и родопски песни като *Шарен чорап плете*, *Петлите пеят* и др., интерпретирани в характерния за петричките зурнаджии стил: виртуозна техника на майстора, бързи темпа, бурдонен двуглас.

Едерлез (Гергьовден)

“Турчеещите се” от махалата в Гоце Делчев празнуват *Едерлез* с голяма тържественост. Всяко семейство се готви от рано за празника, като задължително купува агне. Празнуването трае от три до седем дни, изпълнено с богата обредност, веселие и музика.

На 5 май се колят агнетата, вечерта пред къщите се палят огньове и семействата посрещат около тях утрото на 6 май – същинския *Гергьовден*. Тогава възрастните не ходят на работа, учениците – на училище. Рано сутринта, преди изгрев слънце, всички отиват в местността “Чеира”, наричана още “Канлиджевиз”, която се намира в планината над Гоце Делчев. Там на една поляна “се валят” (търкалят се) по росната трева. След това наkichват телата си с клони. Зелени клонки от широколистни дървета се носят и за да се кичат домовете и колите. На поляната палят огньове, ядат и пият предварително приготвена и донесена храна. По време на пира свирят местни музиканти, които са се качили с инструментите си: “зурни има, и кларинети, акардьони, тарамбуки, тъпани, тромпети, саксифони”. На обяд се връщат в махалата и приготвят обредното ястие – най-често печено агне. На 6 май вечерта се празнува семейно по